

Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 13 maj 1943 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om utredning rörande förekomsten av alkoholpåverkan vid olycksfall i arbete m. m.

Andra lagutskottet har till behandling förehåft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen nr 28 i första kammaren av herr *Bondeson* och nr 34 i andra kammaren av herr *Hagård*.

I motionerna, vilka äro likalydande, har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t »föreslå, att utredning verkställes rörande förekomsten av alkoholpåverkan vid olycksfall i arbete och de åtgärder, som påkallas för att motverka sådan företeelse».

I motiveringen till motionerna har den begärda utredningen angivits böra avse, förutom frågan i vad mån alkoholpåverkan förekommer vid olycksfall i arbete, dels lämpligheten av speciella åtgärder för fastställande av sådan påverkan och dels behovet av särskilda bestämmelser avsedda att motverka företeelsen. I sistnämnda hänseendet har såsom exempel nämnts, att skadad själv bör få vidkännas en viss del av kostnaderna för olycksfall.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motionerna.

Över motionerna har utskottet i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver begärt yttranden från riksförsäkringsanstalten och medicinalstyrelsen, varjämte svenska arbetsgivareföreningen, landsorganisationen i Sverige och motorförarnas helnykterhetsförbund beretts tillfälle att yttra sig över desamma. Inkomna yttranden finnas såsom bilagor fogade vid detta utlåtande.

Vad först beträffar spørsmålet om behovet av särskilda bestämmelser avsedda att motverka förekomsten av alkoholpåverkan vid olycksfall i arbete bör erinras om stadgandet i 25 § lagen om försäkring för olycksfall i arbete, enligt vilket lagrum ersättning för olycksfall, som icke medfört arbetarens död, må skäligen nedsättas, om olycksfallet föranletts därav, att den skadade varit av starka drycker berusad. Beträffande tolkningen av denna bestämmelse och beträffande dess tillämpning får utskottet hänvisa till den redogörelse, som lämnats i riksförsäkringsanstaltens yttrande över motionerna.

Riksförsäkringsanstalten har ansett, att bestämmelsen i 25 § olycksfallsförsäkringslagen huvudsakligen torde motsvara vad motionärerna avsett angående påföljder vid fall av *berusning* bland arbetare, som skadats på grund

av olycksfall i arbete. Medicinalstyrelsen har ställt sig synnerligen tveksam till tanken att genom nya bestämmelser sätta invaliditetsersättningens storlek i samband med alkoholförtäring. I de fall där en inskränkning av ersättningen kunde anses berättigad torde enligt medicinalstyrelsens mening redan gällande bestämmelser lämna möjlighet därtill. Arbetsgivareföreningen har uttalat, att det torde böra övervägas, huruvida icke förutsättningarna för nedsättning av ersättning vid alkoholpåverkan äro väl stränga, medan landsorganisationen motsatt sig en ändring av gällande bestämmelser. Motorförarnas helnykterhetsförbund har ej direkt uttalat sig på denna punkt.

Beträffande frågan om lämpligheten av speciella åtgärder för fastställande av alkoholpåverkan vid olycksfall i arbete har arbetsgivareföreningen ansett skäl tala för att blodprov finge tagas tvångsvis vid sådant olycksfall, så snart anledning förelåge att antaga alkoholpåverkan. Enligt vad landsorganisationen anfört kunde åtgärder för fastställande av alkoholpåverkan icke bli fullt effektiva med mindre samtliga olycksfallsskadade underkastades undersökning. Inskränkte man undersökningen till fall, där anledning funnes att misstänka alkoholpåverkan, utan att denna vore påtaglig, skulle därmed givas utrymme för all sköns godtycke och trakasseri. Vidare skulle undersökningen ej kunna inskränkas till olycksfall på arbetsplatsen utan måste omfatta även olycksfall på väg till eller från arbetet. En anordning i linje med motionärernas önskemål skulle således leda till orimliga konsekvenser. — I de övriga yttrandena har förevarande fråga ej särskilt berörts.

Vad slutligen angår frågan om utredning i vad mån alkoholpåverkan förekommer vid olycksfall i arbete har riksförsäkringsanstalten framhållit, att det skulle vara förenat med betydande svårigheter att erhålla tillförlitliga uppgifter för en sådan utredning, men dock ansett sig icke böra motsätta sig, att densamma kommer till stånd. Det måste nämligen enligt anstaltens mening vara av stort allmänt intresse, att de av motionärerna framförda synpunkterna bleve närmare prövade. Medicinalstyrelsen har ansett, att den föreslagna utredningen otvivelaktigt skulle kunna lämna material, som vore av betydelse för nykterhetsupplysningen samt såsom en preliminär orientering i föreliggande fråga. Det syntes vara möjligt, att utredningen ej behövde göras mera omfattande än att den — även i nuvarande finansiella situation — kunde anses försvarlig. På grund härav har medicinalstyrelsen tillstyrkt den begärda utredningen. Arbetsgivareföreningen har funnit det angeläget, att det närmare utredes, i vilken utsträckning olycksfall i arbete föranledes av alkoholpåverkan, och sålunda tillstyrkt motionerna. Jämväl motorförarnas helnykterhetsförbund har tillstyrkt densamma. Landsorganisationen däremot har bestämt avstyrkt motionerna, eftersom motionärerna enligt landsorganisationens åsikt icke på något sätt ens gjort sannolikt, att en omreglering av åtgärderna för motverkande av alkoholpåverkan vid olycksfall i arbete vore påkallad.

Spörsmålet, om den av motionärerna begärda utredningen bör komma till stånd, torde i första hand vara beroende av ett ställningstagande till frågan, huruvida gällande bestämmelser om nedsättning av ersättning för skada till följd av olycksfall, föranlett av alkohelpåverkan, böra ändras i skärpande riktning. Enligt utskottets uppfattning hava ej förebragts skäl, som böra föranleda till en sådan ändring. I de fall där en nedsättning av ersättningen kan anses berättigad, torde de nu gällande bestämmelserna vara tillfyllest.

En föreskrift om skyldighet för olycksfallsskadad arbetare att underkasta sig blodprovstagning, så snart anledning finnes att antaga, att den skadade varit påverkad av alkohol vid olycksfallet, synes ej vara lämplig. I fall då alkohelpåverkan ej varit påtaglig skulle tillämpningen av en sådan föreskrift kunna framkalla en onödig irritation på arbetsplatsen. För konstaterande av den grad av alkohelpåverkan, som kan medföra nedsättning av olycksfallsersättning, torde vanligen ej erfordras blodprov.

Eftersom enligt utskottets åsikt tillräckliga skäl ej heller i övrigt förebragts för den av motionärerna föreslagna utredningen, får utskottet hemställa,

att förevarande motioner icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 13 maj 1943.

På andra lagutskottets vägnar:

KERSTIN HESSELGREN.

Vid ärendets behandling hava närvarit

från första kammaren: herrar *Linder*, *Wistrand*, *Löfvander*, *Olof Carlsson*, *Sten*, *Nils Elowsson**, *Carl Eric Ericsson* och *Holmbäck**;

från andra kammaren: fröken *Hesselgren*, fröken *Andersson*, herrar *Hallagård*, *Holm*, *Larsson* i *Östersund*, *Lundgren**, fru *Västberg** samt herr *Andersson* i *Eskilstuna*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Till Riksdagens andra lagutskott.

Kungl. Maj:t har den 12 februari 1943 anbefallt riksförsäkringsanstalten att till riksdagens andra lagutskott avgiva yttrande över en av herr Lennart Bondeson i första kammaren väckt motion nr 28 och av herr Alarik Hagård i andra kammaren väckt likalydande motion nr 34 angående utredning om förekomsten av alkoholpåverkan vid olycksfall i arbete m. m.

Med anledning härav får riksförsäkringsanstalten anföra följande.

Lagen om försäkring för olycksfall i arbete innehåller i 25 paragrafen bestämmelser, som hava avseende å det av motionärerna berörda ämnet. Däri stadgas nämligen bl. a.: »Har olycksfallet föranletts därav, att den skadade ej ställt sig till efterrättelse gällande anordning eller föreskrift om åtgärder för undvikande av olycksfall, och äro omständigheterna sådana, att han därigenom måste anses hava gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, eller har olycksfallet föranletts därav, att den skadade varit av starka drycker berusad, må ersättning enligt 6 § skäligen nedsättas.»

Såsom av stadgandet framgår kan i vissa fall av berusning ersättning till den skadade nedsättas, däremot ej vid dödsfall ersättningen till den skadades efterlevande. För att nedsättning skall kunna komma i fråga fordras enligt stadgandets ordalydelse, att den skadade vid olyckstillfället varit av starka drycker berusad och att olycksfallet föranletts av det berusade tillståndet. En lindrigare påverkan är sålunda icke tillfyllest, även om i vissa fall en dylik lindrig påverkan kan hava varit tillräcklig för att orsaka ett olycksfall. Det måste vidare vara konstaterat, att olycksfallet föranletts av det berusade tillståndet. Nedsättning kan sålunda icke äga rum, om t. ex. en person i berusat tillstånd genom annans förvållande eller genom en yttre tilldragelse drabbats av olycksfall, som skulle hava inträffat även om han icke varit berusad. Den skadade måste genom något sitt eget handlande på grund av det berusade tillståndet hava ådragit sig skadan.

I de fall där förutsättningarna föreligga för nedsättning på grund av alkoholpåverkan »må» ersättningen »skäligen» nedsättas, d. v. s. graden av nedsättning skall ställas i relation till förseelsens svårighetsgrad utan hänsyn till olycksfallets följder. Enligt praxis har berusning i och för sig ansetts såsom en så svår förseelse, att en jämförelsevis betydande nedsättning i regel ansetts böra göras. Den så att säga normala nedsättningen har i allmänhet utgjort $33\frac{1}{3}$ procent, vilken nedsättning i svårare fall ökats till 50 och i särskilt lindriga fall minskats till 25 procent. Såsom jämförelse må nämnas, att i de fall nedsättning förekommit på grund av att den skadade icke ställt sig till efterrättelse gällande anordning eller föreskrift om åtgärder för undvikande av olycksfall, nedsättning vanligen gjorts med 25 procent, i vilken procentsats höjning eller sänkning förekommit, om förseelsen ansetts vara av särskilt svår, respektive lindrig beskaffenhet.

Riksförsäkringsanstaltens beslut om nedsättning har antingen gällt ersättning — i form av sjukpenning och livränta — som skall utgivas för viss bestämd tid efter olycksfallet eller också all dylik ersättning, oberoende av den tid, för vilken densamma kan komma att utgå. Enligt under senare år tillämpad praxis har nedsättningen i allmänhet begränsats till att avse viss fixerad tid, vanligen tre år, räknat från dagen efter olycksfallet. Nedsättning av annat

slag av ersättning till den skadade än sjukpenning och livränta har icke förekommit.

Dessa bestämmelser i olycksfallsförsäkringslagen torde huvudsakligen motsvara vad motionärerna avsett angående påföljder vid fall av *berusning* bland arbetare, som skadats på grund av olycksfall i arbete.

Vad beträffar motionärernas förslag om utredning rörande förekomsten av alkoholpåverkan överhuvudtaget vid olycksfall i arbete får riksförsäkringsanstalten framhålla, att det på grund av sakens natur måste bli en mycket vansklig uppgift att införskaffa tillförlitligt material för en sådan utredning.

Utredningen skulle nämligen uppenbarligen icke endast avse de jämförelsevis fåtaliga fall, där det framkommit, att den skadade i arbetet varit berusad i vanlig mening och att berusningen varit att anse såsom orsak till olycksfallet. Dessa fall böra redan nu i allmänhet komma till vederbörande försäkringsinrättnings kännedom och hos denna bli föremål för prövning. Utredningen skulle väl därjämte åsyfta de fall, där alkoholpåverkan — utan att berusning föreligger — föranleder ökning av risken för olycksfall. Även en måttlig förtäring av alkohol medför som bekant stegring av denna risk. Detta gäller såväl beträffande alkoholens omedelbara verkningar som i fråga om efterverkningarna. Det torde icke heller föreligga något tvivel om att även en lindrig påverkan är orsak till ett mycket stort antal olycksfall. I dylika fall är det emellertid i regel icke möjligt för försäkringsinrättningen att få detta förhållande konstaterat, då ju påverkan av alkohol icke ens behöver vara för omgivningen märkbar och bevisningsfrågan därför måste bli synnerligen svår. Arbetsgivarens eller arbetsföreståndarens anmälan om olycksfallet — som enligt det fastställda formuläret skall innehålla uppgift om, huruvida olycksfallet förorsakats därav, att den skadade varit av starka drycker berusad — kan sålunda beträffande nu avsedda fall i regel icke tjäna till ledning för försäkringsinrättningen vid bedömande av frågan om alkoholpåverkan varit orsak till olycksfallet eller icke.

En nära till hands liggande åtgärd skulle vara att den läkare, som först behandlar den skadade, skulle verkställa undersökning även i vad avser frågan om den skadade vid olyckstillfället kan anses hava varit påverkad av alkohol. Erfarenheten har dock visat, att ett jämförelsevis ringa antal av genom olycksfall i arbete skadade arbetare komma under läkarbehandling i så nära anslutning till olycksfallet, att resultatet av en dylik undersökning skulle kunna läggas till grund för ett bedömande av frågan. Enligt en mycket approximativ uppskattning torde icke ens hälften av de skadade söka läkare samma dag som olycksfallet inträffat.

Ehuru det sålunda förefaller, som om det skulle vara förenat med betydande svårigheter att erhålla tillförlitliga uppgifter för den föreslagna utredningen, anser sig riksförsäkringsanstalten emellertid icke böra motsätta sig, att densamma kommer till stånd. Det måste nämligen enligt anstaltens mening vara av stort allmänt intresse, att de av motionärerna framförda synpunkterna bli närmare prövade.

I handläggningen av detta ärende har deltagit, förutom undertecknade, byrådirektören S. Sidvall.

Stockholm den 2 mars 1943.

SAM LARSSON.

Gustaf Silén.

Till Riksdagens andra lagutskott.

Genom remiss den 12 februari 1943 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt medicinalstyrelsen att senast den 15 mars 1943 till Riksdagens andra lagutskott avgiva yttrande över motion nr 28 i första kammaren av herr Bondeson om utredning rörande förekomsten av alkoholpåverkan vid olycksfall i arbete m. m.

I anledning härav får medicinalstyrelsen härigenom anföra följande.

Styrelsen finner den föreslagna undersökningen värd beaktande. Otvivelaktigt skulle en sådan undersökning kunna lämna material, som vore av betydelse för nykterhetsupplysningen samt såsom en preliminär orientering i föreliggande fråga. Självfallet måste emellertid en sådan undersökning göras som en stickprovsundersökning, med hänsyn till det stora totalantalet olycksfall, som av praktiska skäl icke göra det möjligt att i varje fall genomföra alkoholanalys, och möjligt synes vara, att den ej behöver göras mera omfattande än att den — även i nuvarande finansiella situation — kan anses försvarlig.

Medicinalstyrelsen får sålunda tillstyrka en begärd utredning med hänsynstagande till vad här anförts.

Däremot ställer sig styrelsen synnerligen tveksam till den framförda tanken att genom utfärdande av nya bestämmelser sätta invaliditetsersättningens storlek i samband med alkoholförtäring. I de fall där en inskränkning av ersättningen kan anses berättigad torde redan gällande bestämmelser lämna möjlighet därtill.

Stockholm den 10 mars 1943.

J. AXEL HÖJER.

John Byttner.

C. B. v. Mentzer.

Till Riksdagens andra lagutskott.

Sedan genom remiss den 8 februari 1943 tillfälle beretts Svenska Arbetsgivareföreningen att avgiva yttrande över två inom riksdagen väckta likalydande motioner, nr 28 i första kammaren av herr Bondeson och nr 34 i andra kammaren av herr Hagård, angående utredning rörande förekomsten av alkoholpåverkan vid olycksfall i arbete och de åtgärder, som påkallas för att motverka sådan företeelse, får föreningen anföra följande.

Frågan om säkerhet och sundhet i arbetet har på senare tid i den offentliga diskussionen ådragit sig mycket stort intresse. Det må erinras om att även huvudorganisationerna på arbetsmarknaden nu införlivat arbetarskyddsfrågorna bland sina verksamhetsuppgifter, och att de i avsikt att bidra till en effektivisering av arbetarskyddet föregående år slöto en överenskommelse om allmänna regler för den lokala säkerhetstjänstens organisation, vilken nu tillämpas inom flertalet till vår förening anslutna fack.

Den av motionärerna berörda frågan synes vara av betydelse som ett led i strävandena för ett förbättrat arbetarskydd. Att olycksfall i arbete stundom förorsakas av alkoholpåverkan hos arbetaren, är en känd företeelse, och det vore enligt föreningens mening angeläget, att det närmare utreddes, i vilken utsträckning olycksfall föranledas av sådan påverkan. I ett anförande vid Skyddstekniska Föreningens tredje konferens den 27—28 april 1942 meddelade en läkare, att vid en storstadspoliklinik varje skadad — både när det gällde olycksfall i arbete och andra olycksfall — under en viss tidpunkt blev undersökt med hänsyn till förekomsten av alkohol i blodet. Av 505 fall hade 41 % av männen och 10 % av kvinnorna förtärt alkohol och $\frac{2}{3}$ av samtliga dessa hade en spritkoncentration på över 1 ‰. Mer än hälften av dem, som skadats genom omkullkörning eller som fallit ur fordon eller vilka såsom fotgängare kommit till skada, voro »blodpositiva». Det torde enligt föreningens mening vid en blivande undersökning komma att visa sig, att det främst är sådana olycksfall, som ske under färd till och från arbetet, som i viss utsträckning orsakas av alkoholpåverkan.

I 25 § lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete stadgas, att om olycksfallet föranletts därav, att den skadade ej ställt sig till efterrättelse gällande anordning eller föreskrift om åtgärder för undvikande av olycksfall och omständigheterna äro sådana, att han därigenom måste anses hava gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, eller olycksfallet föranletts därav, att den skadade varit av starka drycker berusad, ersättningen enligt lagen må skäligen nedsättas. Det torde böra övervägas, huruvida icke förutsättningarna för nedsättning av ersättning vid alkoholpåverkan äro väl stränga, då det för sådan nedsättning kräves, att den skadade skall hava varit av starka drycker »berusad». Vidare är att märka, att bevismöjligheterna för att alkoholpåverkan föreligger i samband med ett olycksfall i arbete äro ringa, enär möjlighet att mot patientens bestridande taga blodprov förefinnes endast beträffande den, som med skäl är misstänkt för brott varefter enligt lag kan följa straffarbete, och beträffande den, som med skäl kan misstänkas för brott mot 1 § lagen den 7 juni 1934 om straff för vissa brott vid förande av motorfordon. Skäl synas tala för att blodprov finge tagas tvångsvis även vid olycksfall i arbete, så snart anledning att antaga alkoholpåverkan föreligger.

Under återopande av vad ovan anförts tillstyrker föreningen motionerna.
Stockholm den 18 mars 1943.

Svenska Arbetsgivareföreningen.
IVAR O. LARSON.

Bilaga D.

Till Andra lagutskottet.

Genom remiss den 8 februari 1943 har Landsorganisationen i Sverige beretts tillfälle att avgiva yttrande över inom riksdagen väckta likalydande motioner av herr Bondeson (F. K. nr 28) och herr Hagård (A. K. nr 34) angående utredning rörande förekomsten av alkoholpåverkan vid olycksfall i arbete m. m.

Motionärerna hemställa också om utredning rörande speciella bestämmelser, avsedda att motverka alkoholpåverkan vid olycksfall i arbete, därvid ifrågasättes att den skadade själv skall få vidkännas en viss del av kostnaderna för olycksfallet.

Motionärerna omnämna icke men få väl förutsättas äga kännedom om bestämmelsen i 25 § olycksfallsförsäkringslagen om nedsättning av olycksfallsersättning åt skadad, vars olycksfall förorsakats av att han varit av starka drycker berusad. Denna bestämmelse har tydligen en mycket stark preventiv funktion, vartill kommer den motsvarande funktion, som kollektivavtalens ordningsregler och risken för avskedande eller andra påföljder utöva. Nedsättningen i förevarande fall av olycksfallsersättningar varierar i praxis mellan 25 och 50 procent.

Enligt auktoritativ tolkning av nedsättningsregeln erfordras icke att spritpåverkan skall hava tagit sig objektivt påvisbara uttryck i den skadades uppträdande vid olyckstillfället eller kort före eller efter detsamma; »den alkoholpåverkan, som lagen avser, kan vara ådagalagd även på annat sätt, t. ex. genom den efter olycksfallet följande läkarundersökningen eller rentav genom själva händelseförloppet vid olycksfallet i förening med erkänd eller eljest ådagalagd förutgången förtäring av alkohol» (försäkringsrådet Geijer vid sjunde nordiska arbetarförsäkringsmötet i Oslo 1930).

Däremot är nedsättningsregelns tillämpning ovillkorligen beroende av att direkt orsakssammanhang kan påvisas mellan spritpåverkan och olycksfallet. Det kan självklart icke ifrågasättas att uppgiva detta krav. Motionärernas ståndpunkt härutinnan är emellertid oklar. Det vill närmast synas, som om de ifrågasatte att nedsättning skulle ske, så snart över huvud genom blodprov eller annan medicinsk metod viss alkoholhalt i den skadades blod kunde fastställas.

Den jämförelse med trafikolycksfallen, som motionärerna göra, är föga välbetänkt: de särskilt stränga regler, som gälla beträffande dylika olycksfall, äro motiverade av den allmänfara, som är förenad med alkoholpåverkan i dessa fall, men vartill regelmässigt motsvarighet saknas i fråga om olycksfall i arbete.

Motionärernas praktiska motivering för förslaget om utredning är synnerligen svag; den inskränker sig till återgivande av en siffra ur en medicinsk utredning om alkoholpåverkan i vissa undersökta fall av skullskador, en utredning, som, såvitt av motionen framgår, icke givit vid handen att orsakssammanhang förelegat.

En anordning i linje med motionärernas önskemål skulle leda till orimliga konsekvenser. Fullt effektiv kunde den inte bli med mindre samtliga olycksfallsskadade underkastades undersökning. Inskränkta man undersökningen till fall, där anledning förefunnes att misstänka alkoholpåverkan, utan att denna varit påtaglig, skulle därmed givas utrymme för all sköns godtycke och trakasseri. Vidare skulle undersökningen inte kunna inskränkas till olycksfall på arbetsplatsen utan måste omfatta även olycksfall på väg till eller från arbetet.

Då motionärerna icke på något sätt ens gjort sannolikt att en reglering av denna art är påkallad, får Landsorganisationen bestämt avstyrka deras hemställan.

Stockholm den 8 mars 1943.

Landsorganisationen i Sverige.
GUNNAR ANDERSSON.

Arnold Sölvén.

Till Riksdagens andra lagutskott.

Genom skrivelse har Motorförarnas Helynkerhetsförbund beretts tillfälle att avgiva yttrande rörande en av herr Bondeson väckt motion om utredning rörande förekomsten av alkoholpåverkan vid olycksfall i arbete m. m.

I anledning härav får förbundet anföra följande.

Sambandet mellan alkoholbruk och olycksfall bl. a. olycksfall i arbete har länge varit föremål för uppmärksamhet. Tidigare forskningar, som icke ägt tillgång till det widmarkska blodprovet för fastställandet av alkoholhalten i blodet hos den som vållat olyckan eller drabbats av den, ha emellertid endast gett begränsade och i vissa hänseenden icke helt övertygande resultat. (Jämför översikt av Vooimaa i Tirfing nr 6—7 1925.) Genom en omfattande tysk undersökning från tiden kring sekelskiftet har man lyckats fastställa, att drinkare drabbas av olycksfall i arbete väsentligt oftare än övriga arbetare och att den genomsnittliga svårighetsgraden i deras olycksfall är större. Man har också funnit, att en industriledning genom åtgärder, som minskat eller helt eliminerat tidigare ölförtäring på arbetsplatsen, kunnat i hög grad minska olycksfallsfrekvensen. Vidare har man sökt draga slutsatser av olycksfallens fördelning på veckodagar. Fritidsdrickandet på söndagarna och efter löneutbetalning på fredagarna har ansetts böra spegla sig i stegrade olycksfall på måndagar och lördagar, fritidsdrickandet före nattsift i ett större antal olycksfall under dettas första timmar. De resultat, som i sistnämnda hänseende vunnits, äro emellertid icke entydiga. De äldre undersökningarna äro därjämte i det hänseendet föga betydande för nutida svenska förhållanden, då alkoholförtäring under arbetstid numera torde förekomma endast inom ett fåtal yrken och på ett begränsat antal arbetsplatser. Den industriella utvecklingen har därjämte gjort de grova missbrukarna arbetslösa eller flyttat dem till yrken där risken är lägre. Å andra sidan ha tillkommit sysselsättningar med större risker där även lägre grader av alkoholpåverkan eller s. k. postnarkotiska alkoholverknings kunna tänkas vara av betydelse.

Det widmarkska blodprovet eller till syftet likartade undersökningsmetoder ha under det senaste decenniet ganska flitigt använts för att skaffa klarhet om det inflytande på olycksfallen som utövas även av de nyss nämnda lägre graderna av alkoholpåverkan. Undersökningarna synas därvid i allmänhet ha begränsats till sådana som tvingats söka sjukhusvård och ha därjämte i regel avsett olycksfall i allmänhet eller olycksfall i motortrafik. Endast i ett fåtal fall synes uppmärksamheten inriktats på olycksfallen i arbete. Detta är så mycket anmärkningsvärdare, som de flesta lagar om försäkring mot olycksfall i arbete fritaga försäkringsgivaren från ersättningsplikt åtminstone vid grövre former av alkoholpåverkan. De svenska försäkringsanstalterna synas icke heller ha gjort några iakttagelser på detta område, som kommit till uttryck i deras publikationer. Det kan emellertid antagas, att detta i viss mån beror på bristfällig uppmärksamhet. Två svenska läkare, Hindmarsh och Linde, ha vid en på det allmänna sambandet mellan alkohol och olycksfall inriktad undersökning funnit, att av 85 patienter, som varit försäkrade mot olycksfall i arbete, 15 vid olycksfallet haft alkohol i blodet utan att detta i något fall kommit till försäkringsgivarens kännedom. (Se *Acta chirurgica scandinavica* 1934 s. 213.)

Det fåtal undersökningar, som föreligga rörande sambandet mellan alko-

hol och arbete, synes visserligen giva vid handen, att akut alkoholpåverkan spelar en procentuellt lägre roll vid sådana olycksfall än vid olycksfall i trafik. Under det att det vid flera undersökningar på sjukhusmaterial vid trafikolyckor kunnat konstateras, att de som drabbas av olycksfallen till 40 % eller mera varit alkoholpåverkade, har man funnit väsentligt lägre tal för dem som drabbats av olycksfall i arbete. En norsk undersökning (Poppe, Münchener Medizinische Wochenschrift 1936) har dock funnit ett åtskilligt högre tal än det, som motionären i anslutning till professor Dahlberg uppger, nämligen 9 %. Dessa undersökningar ha dessutom endast uppmärksammat de skador, som stå i samband med akut alkoholpåverkan och ha måst lämna utanför undersökningen de postnarkotiska verkningar, som med hänsyn till vad som är känt från den medicinska alkoholforskningen kunna befaras förekomma på måndagarna och framför allt på lördagarna efter den relativt ymniga alkoholförtäring, som brukar förekomma på fredagarna efter veckolönens utbetalande.

Även om en noggrannare undersökning skulle bekräfta dessa sporadiska resultat och antalet alkoholbetingade olycksfall i arbete sålunda skulle kunna visas utgöra endast en relativt låg procent av samtliga olycksfall, så är dock det totala antalet olycksfall i arbete så stort, att betydande vinster kunna göras genom att förebygga dem som skapats genom alkoholbruk. Motorförarnas Helykterhetsförbund får således för sin del förorda bifall till den av herr Bondeson föreslagna utredningen.

Stockholm den 13 mars 1943.

Motorförarnas Helykterhetsförbund.

MARTIN ANDERSSON.

W. Frank.